

Sovyetlerden Günümüze Rus Siyaset Dilinde Renk Sembolizmi

Color Symbolism in Russian Political Language From the Soviets to the Present

Hakan Saraç

Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi,
h_sarac@anadolu.edu.tr
0000-0003-0103-4029

Araştırma & Yayın Etiği

Bu makale en az iki hakem tarafından incelenmiş,
iThenticate yazılımı ile taranmış,
araştırma yayın ve etiğine aykırılık tespit edilmemiştir.

Research & Publication Ethics

This article was reviewed by at least two referees,
a similarity report was obtained using iThenticate, and
compliance with research/publication ethics was confirmed.

CC BY-NC 4.0

Bu makale Creative Commons Attribution-NonCommercial
License altında lisanslanmıştır.

This paper is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial License

Atıf/Citation

Saraç, Hakan. "Sovyetlerden Günümüze Rus Siyaset Dilinde Renk Sembolizmi".
Akademik İncelemeler Dergisi 18 / 1 (Nisan 2023): 46-69.
<https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.1141603>

Çıkar Çatışması/Conflict of Interest

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması beyan etmemiştir.
The authors declared no conflict of interest.

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article
Geliş Tarihi/Date Received: 06.07.2022
Kabul Tarihi/Date Accepted: 21.11.2022
Yayın Tarihi/Date Published: 15.04.2023

ISSN: 1306-7885

E-ISSN: 2602-3016

Cilt/Volume: 18 | Sayı/Issue: 1 |
Yıl/Year: 2023 (Nisan/April)

Sovyetlerden Günümüze Rus Siyaset Dilinde Renk Sembolizmi

Öz

Siyasal sistemler, kitlelerin duyguları ile bilgilerini mobilize etmek, etkilemek ve yönlendirmek için çeşitli yol ve yöntemlere başvurur. Bunların belki de en etkili renk sembolizmidir. Zira renkler, hafızada kalıcı iz bırakan ve anlam zenginliği olan kültür sembolleridir. Bu sebeple bazen bir bayrakta, bazen bir afişte, bazen de bir sloganda siyasi bir araç olarak kullanılmaktadır. Hâl böyle olunca siyaset alanında gerçek niteliklerinden uzaklaşan renkler, simgesel anlam ve işlevler kazanmaktadır. Bu yolla siyasiler ile halk arasında hem hızlı bir iletişim hem de güçlü bir dayanışma sağlanabilmektedir. Bu yüzden siyasiler, ideolojik söylemlerini güçlü kılmak adına deyim, özlü söz, vecize gibi dilin söz varlıklarından faydalanmaktadır. Söz konusu ifadelerde geçen renklerin (*siyah, beyaz ve kırmızı* vb.) siyasi ideoloji ve kavramların yerini tuttukları varsayılmaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada, Sovyetlerden beri Rus siyasetinde gelişen sosyo-politik olaylarda sembol değer olarak kullanılan renkler analiz edilmiştir. Bu incelemede siyaset dilinde zikredilen ve aynı zamanda medya ve halkın diline yansıyan “renkli” ifadelerle başvurulmuştur. Bu siyasi söylemlerin betimsel yöntemle tanımları yapılmış, renklerin taşıdıkları metaforik ile metonimik anlamları belirlenmiş ve kullanım alanları örneklerle gösterilmiştir. Böylelikle, Rus siyasetinde renklerin anlam, imaj ve fonksiyonları belirlenmeye çalışılmıştır.

İnceleme neticesinde, *beyazın* geçtiğimiz asrın başında demokrasinin, düzenin ve meşrutiyetin simgesi; günümüzde ise hükümet karşıtı sergilenen yasadışı eylemlerin sembol ifadesi olduğu saptanmıştır. Sovyetler zamanında direnişin, isyanın, devrimin simgesi *kızıl* renk iken eski Sovyet coğrafyasında batı destekli gerçekleşen devrim hareketlerinde *kızılın* yerini *turuncuya* bıraktığı anlaşılmıştır. Çarlık rejimi yanlısı ve devrim karşıtı Ortodoks, muhafazakâr, milliyetçi örgütlerin temsil renginin ise *siyah* olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda ise araştırmadan elde edilen bilgi ve bulgular derlenerek kısaca değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sovyetler, Rusya, siyaset, renkler, sembolik anlamlar.

Color Symbolism in Russian Political Language From the Soviets to the Present

Abstract

Political systems use various ways and methods to mobilize, influence and direct the emotions and knowledge of the masses. Perhaps the most influential of these is color symbolism. The colors are cultural symbols that leave a permanent mark on the memory and have a rich meaning. For this reason, colors are used as a political tool in a flag, sometimes in a banner, and sometimes in a slogan. As such, colors that move away from their natural qualities in politics gain symbolic meaning and features. In this way, both fast communication and strong solidarity are provided between the politicians and the public. Therefore, politicians benefit from language's vocabulary, such as idioms, wise sayings, and aphorisms to strengthen their ideological discourse. It is assumed that the colors (*black, white and red* etc.) mentioned in these statements take the place of political ideologies and concepts. From this point of view, in this study, the colors used as symbol values in the socio-political events that have developed in Russian politics since the Soviets were examined. In this study, colorful expressions mentioned in politics and also reflected in the language of the media and the public were used. These political discourses were defined with the descriptive method, the metaphoric and metonymic meanings of the colors were determined and their usage areas were shown with examples. Thus, it is tried to determine the symbol meanings, images and functions that colors have gained in Russian politics during this period.

As a result of the examination, *white* was the symbol of democracy, order and constitutionalism at the beginning of the last century; Today, it has been determined that illegal actions exhibited against the government are symbolic expressions. While the symbol of resistance, rebellion and revolution was *red* in the Soviet era, it was understood that *red* was replaced by *orange* in the western-supported revolutionary movements in the former Soviet geography. It has been determined that the color of representation of pro-tsarist and anti-revolutionary Orthodox, conservative and nationalist organizations is *black*. At the end of the study, the information and findings obtained from the research were compiled and gadiely evaluated.

Keywords: Soviets, Russia, politics, colors, symbolic meanings.

Extended Abstract

The creation, growth, and sustainability of political structures throughout human history have required strong tools. The symbolism of color is arguably the most powerful of them all. The colors are richly symbolic cultural symbols that are indelibly imprinted on the memory. It can be said that when colors are used as symbols, they can characterize things, social institutions, ethical and moral ideas, and people.

According to political history, political systems often use colors to fulfill social and ideological functions. In a flag, banner, or slogan, colors can sometimes be used as a political tool. In politics, colors that deviate from their primary characteristics acquire symbolic meaning and attributes. In this approach, both swift communication and strong solidarity are provided between the politicians and the public. Thus, politicians benefit from using idioms, wise sayings, and aphorisms in their language to strengthen their ideological discourse. It is assumed that the colors (*black, white and red* etc.) mentioned in these statements take the place of political ideologies and concepts. In these aspects, it is noteworthy that colors are used metaphorically and metonymically as part of political discourse. Colors are therefore given specific meanings and roles in politics, as opposed to their fundamental purposes in language. For this reason, it has become essential to determine the meaning and functions of colors in political discourses, which provide communication, unity, and solidarity between politicians and their target audiences. From this perspective, this study examines the colors used as symbolic values in the socio-political events that have developed in Russian politics since the Soviet era. In this study, "colorful" expressions that are mentioned in politics and also reflected in the language of the media and the public were used. These political discourses were defined using the descriptive method; the metaphoric and metonymic meanings of the colors were determined, and their usage areas were illustrated with examples. Thus, it is tried to determine the symbol meanings, images and functions that colors have gained in Russian politics during this period.

For the last two centuries, Russian politics has gone through quite colorful and active processes. The role of social movements that broke out with the changing socio-cultural life in the country is quite significant. In the period when the rebellion movements initiated by the people turned into a revolution and then into a civil war, it is seen that the most striking elements are the colors.

In Russia, political structures have resorted to "colorful" expressions to achieve their goals in socio-political processes in an easier, faster, and more desirable manner. In this context, metaphorical words, terms and expressions established with the concepts of *black, white, red, brown, yellow, orange, green* and *grey* have emerged in the Russian political language for two centuries: *Белое движение* (*white movement*), *красные* (*reds*), *черносотенцы* (*Black Hundreds*), *коричневая чума* (*brown plague/fascism*), *желтая пресса* (*yellow press*), *оранжевая революция* (*Orange Revolution*), *зелёные человечки* (*little green men*), etc.

In this study, the symbolic (metaphoric and metonymic) meanings of these colors in Russian political discourses were attempted to be determined. As a result of the investigation, the following results were obtained:

White was the symbol of democracy, order and constitutionalism at the beginning of the last century; Today, it has been determined that illegal actions exhibited against the government are symbolic expressions. While the symbol of resistance, rebellion and revolution was *Red* in the Soviet era, it was understood that *Red* was replaced by *Orange* in the western-supported revolutionary movements in the former Soviet geography. It has been determined that the color of representation of pro-tsarist and anti-revolutionary Orthodox, conservative and nationalist organizations is *Black*. In Russian politics, *Brown* depicts the fascist German soldiers who waged war against Soviet armed forces during the Second World War, the war crimes and the massacres they committed, the fear they caused in the Soviet people, and the possibility of the revival of this fascist danger. As in the whole world, in Russia, *Green* has become a symbol of the fundamental changes that took place in the agricultural sector in the middle of the previous century. The *Grey* is used to define political actors who are less well-known and do not take a prominent place in Russian politics but have a high influence in making important decisions such as political, administrative, and economic ones.

As can be understood from the research, different meanings and functions have been attributed to colors in the history of Russian politics since the Soviet era. It has been seen that the Russian people express their hope, joy, sadness, victory, excitement, and fear through colors in socio-political processes such as revolution, rebellion, protest, election, and war. As a result, it has been determined that colors can have many meanings in the field of politics; they can unite and separate the masses by appealing to the common mind and emotions; and they can transfer political views, ideas, and ideologies from generation to generation, creating a lasting effect in memory.

Giriş

Dünya tarihinde siyasi yapıların oluşumu, gelişimi ve sürdürülebilirliği için güçlü araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bunların belki de en güçlü olanı renk sembolizmdir. Zira renkler sembol olarak kullanıldığında nesnelere, sosyal yapıları, etik-ahlaki kavramları ve insanı niteleyebilir (Güneş, 2018, 201). Bu yönleriyle siyasi söylemin bir parçası olarak renklerin metaforikⁱ ve metonimikⁱⁱ bağlamda kullanıldığı dikkat çekmektedir. Araştırmacı Mağfiret Kemal Yunusoğlu'nun (2009, 25) "*Siyasette kullanılan renk metaforlarının da kendilerine has anlatım biçimleri ve kullanım stratejileri vardır. Bu yüzden moral ve ideolojik düşüncelerin ifade edilmesi sürecinde kendine has olan imaj şema seçimi de vardır*" sözleri bu düşünceyi destekler niteliktedir. Dolayısıyla, dildeki temel görevlerinden farklı olarak renklere siyaset alanında özel anlam ve işlevlerin yüklendiği düşünülebilir.

Siyaset tarihinde sosyal ve ideolojik görevleri yerine getirmede siyasal sistemlerin sıklıkla renkleri kullandıkları görülmektedir. Faşizmin en güçlü lideri olarak bilinen Adolf Hitler, diğer renklere kıyasla *kırmızı*, *beyaz* ve *siyahın* siyasi ideolojilerin inşa edilmesinde daha etkili olduğu ve halk üzerinde daha güçlü bir etki yarattığını söylemiştir (Gitler, 1992, 417). Söz gelimi Rusya'da proleter işçi sınıfının Çarlık hükümetine karşı eşitlik ve hürriyet uğruna başlattığı devrim hareketinin sembolü *kızıldır*. Buna karşın başından beri devrime karşı çıkarak iktidarın yanında yer alan siyasi, askeri ve toplumsal örgütlerin simgesi ise

beyazdır. Anarşistlerin, Nazilerin ve Monarşistlerin siyasi eylem ve ideolojileri ise siyahta hayat bulmuştur. Kızılların lideri sosyalist Vladimir Lenin, “bir iç savaşta tarafsız yoktur, olamaz. Beyazların partisi korkak ve ikiyüzlüdür. Kim devrimci değilse, o da Karayüzler Askeri Birliği’ndendir” şeklindeki sözleriyle beyazlar ile radikal milliyetçi grupları kışkırtarak onlara karşı savaş açmıştır (Duşenko, 2015, 271). Dolayısıyla, Rusya’daki iç savaş döneminde rejim yanlıları beyazla, devrim güçleri kızıl renkle ve radikal milliyetçi gruplar siyah renkle nitelenmiştir. Fakat bu süreçte daha çok kızıllar ile beyazlar arasında yaşanan olay ve eylemler gündem olmuştur. Türkler ise al (kızıl, kırmızı) rengin koruyucu bir güç olduğuna inanarak onu kutsal bir unsur olarak görmüşlerdir (İnan, 1998, 263). Bu sebeple İslamiyet öncesi ve sonrası dönemlerde Türk devletleri kızıl renkli flamaları ordu içinde diğer renklerden daha üstün görmüştür (Ögel, 1991, 425). Türk dünyasında kırmızı, al ve kızılın daha fazla sevilmesi, bu renklerin saltanatın, hakimiyetin, savaşın ve zaferin sembolü olmasıyla ilişkilidir.

Sosyo-politik süreçlerde renk sembolizmi, özellikle görsel ve sözel kültürün etkisi altında bulunan halk üzerinde kolaylıkla sempati yaratabilir (Özdemir, 2017, 125). Bu sebeple sembol olarak renkler, hedef kitlelerin duygularına ve bilgilerine hitap etmeleri açısından hem görsel hem de sözel biçimlerde karşımıza çıkabilirler. Örneğin semboller, bir bayrak, bir mabet, bir meydan ya da bir anıt şeklinde görsel olarak karşımıza çıkabileceği gibi, slogan, şiir, marş ya da doktriner bir kitap olarak sözel biçimde de oluşturulabilir (Kıraç ve Karasoy, 2020, 36). Siyasiler ile hedef kitleler arasındaki iletişimi, birliği ve dayanışmayı sağlayan renklerin siyasi söylemlerde taşıdığı anlam ve işlevlerinin tespiti bu sebeple oldukça önem kazanmıştır.

Son iki asırdır Rus siyasetinin oldukça renkli ve hareketli süreçler geçirdiği söylenebilir. Bunda, ülkedeki sosyo-kültürel yaşamın değişimiyle patlak veren toplumsal hareketlerin rolü oldukça büyüktür. Halkın başlattığı isyan hareketlerinin devrime ve daha sonrasında iç savaşa dönüştüğü dönemde en çok dikkat çeken unsurların başında renklerin geldiği söylenebilir. Siyasi yapılarda kitlelerin politize edilmesi, gücün kullanılması, korunması ve aktarılması, bilgi ve duyguların aynı anda harekete geçirilmesi gerekir (Durç, 2020, 381). Bunun da ancak renkler gibi hafızada kalıcı etkiye sahip olan sembol araçlarla yapılması mümkündür. Rusya’da siyasi yapılar, sosyo-politik süreçlerde hedeflerine daha kolay, hızlı ve arzu edilen şekillerde ulaşabilmek için “renkli” ifadelerⁱⁱⁱ başvurmuşlardır. Bu bağlamda, iki asırdır Rus siyaset dilinde siyah, beyaz, kırmızı, kahverengi, sarı, turuncu, yeşil ve gri renk kavramlarıyla kurulmuş metaforik söz, terim ve ifadeler ortaya çıkmıştır: Белое движение (beyaz hareket), красные (kızıllar), черносотенцы (Karayüzler Askeri Birliği), коричневая чума (kahverengi veba), желтая пресса (sarı basın), оранжевая революция (turuncu devrim), зелёные человечки (yeşil adamcıklar) vb. Rus siyaset dilinde kullanımı zaman içinde yaygınlaşan bu “renkli” ifadelerin sembolik (metaforik ve metonimik) anlamlarda kullanılarak siyasi düşünce, yapı, ideoloji ve olayları simgelediği varsayılmaktadır.

Bu sebeple bu çalışmanın konusu, Sovyetler döneminden itibaren Rus siyasetinde siyasi yapıların başvurdukları renklerin anlam, imaj ve işlevlerinin incelenmesidir. Çalışmanın amacı ise betimsel bir yöntemle “renkli” ifadelerin tanımının yapılması, anlamlarının belirlenmesi ve kullanım alanlarının somut örneklerle gösterilmesidir. Böylelikle, Rus siyaset tarihinde sembol unsur olarak kullanılan siyah, beyaz, kırmızı, kahverengi, sarı, turuncu, yeşil ve gri gibi renk kavramlarına yüklenen metaforik ve metonimik anlamlar belirlenmeye çalışılacaktır.

İnceleme, farklı Rusça sözlükler (elektronik ve basılı), çeşitli ansiklopediler, İngiliz kültür ansiklopedisi Britannica çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.^{iv} Siyasi söylemlerin analizinde faydalanılan bu kaynaklar, çalışmanın konusu olan “renkli” ifadeleri başta siyasi açıdan olmak üzere farklı bakış açılarıyla ele aldığı için tercih edilmiştir. Söz konusu çalışmada nitel araştırma metodu olan belge tarama yöntemi kullanılmıştır. Belge taramasında ulaşılmak istenen veriler için elektronik ve basılı sözlük ve ansiklopediler esas alınmıştır. “Renkli” ifadelerin Rus siyasetindeki kullanım alanlarının örneklendirilmesi için elektronik ve yazılı materyaller olan yerel ve ulusal gazeteler ile haber ajansları taranmıştır.

Bu çalışma sırasında yapılan araştırmalar sonucunda, 1905’te Rus işçi sınıfının ilk devrim hareketinden bu yana Rus siyaset arenasında *beyaz, kırmızı/kızıl, siyah, kahverengi, yeşil, turuncu, sarı* ve *gri* olmak üzere 8 farklı rengin sembol aracı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunlar arasında en çok dikkat çeken *kırmızı/kızıl, beyaz* ve *siyah* renk olmuştur. Bunlardan sonra *turuncu, kahverengi, yeşil, sarı* ve *gri* renklerin ilgi gördüğü saptanmıştır. Rus siyasetinde *beyazla* 11, *kırmızı/kızılla* 7, *siyahla* 6, *turuncuyla* 6, *kahverengiyle* 3, *yeşille* 3, *sarı* ve *gri* sözcükleriyle 1 adet olmak üzere toplamda 38 “renkli” ifadenin kullanımına rastlanmıştır.

1. Sovyetlerden bugüne Rus siyaset dilinde kullanılan “renkli” ifadeler

Dünya tarihinde renklere en çok ilgi gösteren alanlardan birisi olan Rus siyasetinde isyan, ayaklanma, kaos, devrim, özgürlük, demokrasi, savaş gibi siyasi olay ve kavramların metaforik olarak renkler yoluyla ifade edildiği görülmektedir. Özellikle renk adlarıyla kurulan ifadeler aracılığıyla kitleler politize edilmeye çalışılmış ve farklı siyasi ideolojiler farklı renkler ile temsil edilmiştir. Bu bağlamda renk adları siyaset dilinde anlam ve işlev bakımından iki şekilde kullanılmıştır: İlk kullanımda, asıl anlamlarında kullanıldığında renkler nesnelere niteler: *kırmızı bayrak, beyaz balon, mavi şapka* vb. Bu örneklerden de anlaşılacağı üzere renk adları sıfat görevindedir. İkinci kullanımda ise, temel anlam ve işlevlerinden sıyrılan renklerin sembolik (metonimik ve metaforik) anlamlara bürünerek siyasi yapılar ile onların siyasi fikirleri arasında bağ kurar. Örneğin, *Kızıl Ordu* tabiriyle Sovyetler Birliği’nin askeri kuvvetleri ifade edilmektedir. Bu ifadede metonimik anlamda kullanılan kızıl sözcüğü siyasi ve askeri bir gücün temsil rengi olmuştur. Buna benzer başka bir örnekte; *Kızıl bayrak* söylemiyle bir yandan Sovyetler Birliği’nin ulusal bayrağı ile siyasi ideolojileri kastedilirken bir yandan da İç savaşta eşitlik ve özgürlük uğruna dökülen kanlar ifade edilmektedir (Suzdal’tseva, 2014, 82). Hem metaforik hem de metonimik anlamlarda kullanılabilen *kızıl* rengin son örnekte hürriyet, bağımsızlık, isyan, devrim, sosyalizm ve komünizm gibi kavramları da ifade ettiği söylenebilir. Çalışmanın devamında 1900’lü yılların başından beri Rus siyasetinde başvurulan “renkli” ifadelerin kazandığı sembolik anlamları ile işlevsel özellikleri çözümlenecektir.

2.1. Beyaz – Белый

Geçtiğimiz asrın başlarında Rusya’da başlayan İç savaşta devrimci işçi sınıfının ve daha sonra Sovyet güçlerinin karşısında duran Çarlık hükümetini askerî, siyasi ve toplumsal açılardan destekleyenlerin sembolü beyazdı. Bu gelişmeler yaşanırken Rus siyaset dilinde beyaz renkle ilgili çeşitli ifadeler türemiştir: *белое движение (beyaz hareket), белая армия (beyaz ordu), белая гвардия (beyaz muhafız), белый генерал (beyaz general), белогвардейцы (beyaz muhafızlar), белый террор (beyaz terör)* vb. Fakat devrim sonrası

bu ifadeler sembolik anlam, imaj ve işlevlerini zaman içinde kaybetmiş ve arkaik tabirler olarak kullanılmaya başlanmıştır (Budayeva, 2011, 13). Ancak günümüz siyaset ve medya dilinde İç savaş dönemindeki beyaz-kızıl karşıtlığının *белогвардейцы* (*beyaz muhafızlar*), *белый террор* (*beyaz terör*) ve *белое движение* (*beyaz hareket*) gibi deyimlerde varlığını devam ettirdiği görülmektedir.

Белогвардейцы (Beyaz Muhafızlar):

Beyaz Muhafızlar, Bolşevik Devrimi'nden sonra Sovyet güçleriyle savaşmak için kapitalistlerden, toprak sahibi soylu ailelerden ve zengin çiftçilerden oluşan devrim karşıtı askeri güçtür. Kızıl Ordu tarafından hezimeteye uğratılan *Beyaz Muhafızların* üyeleri ülkelerinden kaçarak "beyaz" göç dalgasının oluşmasına neden olmuştur. *Beyaz Muhafızların* birçoğu, yabancı istihbarat servislerine katılarak terörist ve casusluk faaliyetlerine katılmışlardır (Politçeskaya Entsiklopediya, "Belogvardeytsı", Erişim 12 Mayıs 2022).

"Стеклянный осколок подтверждает то, что в этих местах были белогвардейцы и воевали с красными. Если раскопки продолжить, то могут быть новые находки, - рассказал Алевтыва" (Комсомольская правда, 10 Июля 2012). (Sam parçası, buralarda **Beyaz Muhafızların** bulunduğunu ve kızılarla savaştığını doğrulamaktadır. Eğer kazılar devam ederse yeni bulgular ortaya çıkabilir, dedi Alevtiva (Komsomol'skaya pravda, 10 Temmuz 2012).

Белый террор (Beyaz terör):

Beyaz terör, devrimci güçlerin Bolşevik Devrim'inden sonra başlattığı kızıl teröre cevap olarak doğmuştur. Dolayısıyla, karşıt iki kesimin yapmış olduğu baskı, zulüm ve kıyımlar beyaz ve kızıl tezathıyla simgeleştirilmiştir. Bazıları *beyaz terörün* bizzat kendisinin kızıl terörü kışkırtmış ve tetiklemiş olabileceğini ileri sürmüştür. Beyazın kızıl teröre kıyasla daha küçük bir yapı olmasına rağmen kurban sayısının daha fazla olduğu belirtilmektedir (Politçeskaya Entsiklopediya, "Bely terror", Erişim 17 Nisan 2022).

"Когда пошел террор. Какая разница – красный террор или белый? Это свержение власти. Не было бы свержения царя и захвата власти в октябре 1917-го, никакого бы террора не было. Миллионы погибли. С той и с другой стороны." (Комсомольская правда, 3 Ноября 2017). (Terör ne zaman başladı. Kızıl ya da **beyaz terör** arasında ne fark var? Bu iktidarın devrilmesidir. Çarın devrilmesi ve 1917'nin Ekim ayında iktidarın ele geçirilmesi olmasaydı, terör olmazdı. Her iki taraftan da milyonlarca insan öldü (Komsomol'skaya pravda, 03 Kasım 2017).

Белое движение (Beyaz hareket):

Beyaz hareket, 1917 Ekim Devrimi'nden sonra Bolşeviklere karşı başlatılan ve İç savaşa dönüşen harekete verilen addır. *Beyaz hareket*, Rus İmparatorluğu'nun askeri kuvvetleri olan Beyaz Muhafızların önderliğinde farklı toplumsal örgütlerin (monarşistler, öğrenciler, ılımlı sosyalistler) de katılımıyla Sovyet güçlerine karşı 1917-1923 yılları arasında mücadele etmişlerdir. Bu süre zarfında Bolşevikler, siyasi görüşe bakmaksızın tüm devrim karşıtı (anti-devrim) güçleri *beyaz hareket* olarak adlandırmıştır. Sovyetlerin dağılmasından sonra *beyaz hareket*, Rusya'daki İç savaşta Bolşeviklere karşı mücadele edenler arasında en büyük askeri ve siyasi güç olarak kabul edilmektedir (Politçeskaya

Entsiklopediya, “Beloye dvijeniye”, Erişim 14 Mayıs 2022). Günümüzde ise *beyaz hareket* söylemiyle meşru hükümetin yasadışı yollarla seçime hile karıştırdığı iddiasında bulunan muhalefet ile onların destekçilerinin düzenlediği protestolar, mitingler ve sokak eylemleri kastedilmektedir.

“Борис Немцов: Большевики уничтожили белое движение, и вот оно возродилось в субботу, 4 февраля, по всей России проходят митинги” (Комсомольская правда, 4 Февраля 2012). (Boris Nemtsov: Bolşevikler beyaz hareketi yok ettiler, ancak o, 4 Şubat cumartesi günü Rusya’nın her yerinde düzenlenen mitinglerle yeniden doğmuştur (Komsomol’skaya pravda, 4 Şubat 2012).

Белая лента (Beyaz kurdele):

Beyaz kurdele, 2011’de Rusya Federasyonu Devlet Duma’sı seçimlerine ilişkin protesto hareketinin simgesidir (Politiçeskaya Entsiklopediya, “Belaya lenta”, Erişim 19 Mayıs 2022). Beyaz kurdele, Rusya’da temiz ve adil bir seçim sloganıyla başlayan sürecin sembollerinden biridir. Halk, 8 Nisan 2012’de devrim meydanındaki metro istasyonunu beyaz kurdele, beyaz balon, beyaz gül ve beyaz karanfillerle süsleyerek seçimleri protesto etmiştir. Seçimleri kınamak adına mitinglerde buluşan eylemcilere temiz ve demokratik seçimin sembolleri olan beyaz kurdeleler, beyaz çiçekler ve beyaz balonlar dağıtılmıştır (Suzdal’tseva, 2014, 91).

“Декабрь 2011 в Москве кипел. Оппозиция собирала по 100 тысяч человек на болотной площади и проспекте Сахарова. Требовали отменить итоги выборов в Госдуму, пересчитать голоса. А символом протеста тогда стала белая лента. И сами протестующие – «белоленточниками»” (Комсомольская правда, 20 Августа 2020). (2011’in Aralık ayında Moskova kaunıyordu. Muhalefet, Bolotnaya meydanında ve Saharov caddesinde yaklaşık 100 bin kişi topladı. Devlet Duması’ndaki seçim sonuçlarının iptal edilmesini ve oyların yeniden sayılmasını talep ettiler. Protestonun o zamanki sembolü beyaz kurdeleydi. Protestocuların kendileri ise beyaz kurdelelilerdi (Komsomol’skaya pravda, 20 Ağustos 2020).

Белоленточники (Beyaz kurdeleliler):

Çağdaş Rus siyasetinde demokratik, temiz, hilesiz ve adil seçimin simgesi *beyaz* olmuştur. Rusya’da 2011 ve 2012’de yapılan seçimlerden sonra gerçekleştirilen mitinglerde iktidarı protesto etmek isteyen eylemcilere *beyaz kurdeleliler* denilmiştir. Başka bir deyişle, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin karşıtı yürütülen siyasi ve toplumsal faaliyetlere katılanlar için *beyaz kurdeleliler* nitelemesi yapılmaktadır.

“Параллельно в Москве пройдет акция “белоленточников”. Они пройдут маршем от Страстного бульвара до проспекта Академия Сахарова, где также состоится митинг” (Российская газета, 02 Марта 2013). (Eş zamanlı olarak Moskova’da beyaz kurdelelilerin eylemi yapılacak. Strastnoy Bulvarı’nda bir miting daha düzenlenecek ve Akademiya Saharov Caddesi’ne kadar yürüyüş yapacaklar (Rossiyskaya gazeta, 02 Mart 2013).

Белый шум (Beyaz gürültü):

Beyaz gürültü, beyaz kurdelelilerin 2011-2013 yılları arasında kullandıkları söylemler ile yaptıkları eylemlerin Rus siyaseti üzerinde bıraktığı etkiyi gösteren metaforik bir ifadedir (Politiçeskaya Entsiklopediya, “Bely şum”, Erişim 02 Haziran 2022).

*“Появление разных площадок также неслучайно. Понятно, что сейчас оппозиция действует в различных социальных сетях, и чтобы ввести пользователей в заблуждение, создать «белый шум», работая с определенными хештегами” (Новая газета, 22 Января 2021). (Farklı alanların ortaya çıkması da tesadüf değildir. Anlaşıyor ki muhalefet, belirli hashtagler üzerinde çalışarak **beyaz gürültü** yaratmak ve kullanıcıları yanılgıya düşürmek amacıyla sosyal medyayı aktif olarak kullanıyor (Novaya gazeta, 22 Aralık 2021).*

Белое кольцо (Beyaz halka):

Beyaz halka, beyaz kurdelelilerin Rusya Devlet Başkanı V. Putin’i protesto etmek ve halkın birlik ve beraberlik içinde olduğunu göstermek için Moskova merkezinde gerçekleştirmiş oldukları mitingin adıdır. Protestocular ele ele tutuşarak on beş kilometre uzunluğunda olan Sadovoye Kol’tso caddesini kapatarak büyük bir halka oluşturmuştur. Muhalif lider Boris Nemtsov, Kremlin’in çevresinin kapatılarak *beyaz halkanın* tekrarlanmasını teklif etmiştir (Politiçeskaya Entsiklopediya, “Beloye kol’tso”, Erişim 25 Nisan 2022).

*“Акция «белое кольцо» в Москве не нарушит транспортную ситуацию в городе. Оппозиционеры возьмутся за руки всего на полминуты” (Комсомольская правда, 10 Февраля 2012). (Moskova’daki **beyaz halka** eylemi şehrin ulaşımını sekteye uğratmayacak. Muhalifler yalnızca yarım dakikalığına el ele tutuşacaklar (Komsomol’skaya pravda, 10 Şubat 2012).*

Белый лебедь (Beyaz Kuğu):

Beyaz kuğu, Rusya’nın Krasnoyarsk şehrinde bulunan mahkeme öncesinde şüphelilerin gözaltında tutulduğu merkeze verilen addır. *Beyaz kuğu*, tutukevlerinin halk dilindeki argo kullanımınıdır. Yıllar önce binanın duvarları badana yapılırken bu tutukevine böylesi böyle bir takma isim verilmiştir (Politiçeskaya Entsiklopediya, “Bely lebed”, Erişim 14 Haziran 2022).

*“На данный момент трое из участников, студенты астраханского вуза, находятся в СИЗО «Белый лебедь». На этом настоял губернатор Александр Жилкин, который резко высказался о поступке молодых людей” (Комсомольская правда, 24 Февраля 2013). (Şu anda Astrahan Üniversitesi öğrencisi olan katılımcılardan üçünü, duruşma öncesi **Beyaz Kuğu** Gözaltı Merkezi’nde tutuluyorlar. Gençlerin eylemleri hakkında ağır konuşan Vali Aleksandr Jilkin, gözaltı konusunda ısrar etmiştir (Komsomol’skaya pravda, 24 Şubat 2013).*

2.2. Siyah – Черный

Черная сотня/черносотенство (Karayüzler Askeri Hareketi):

Karayüzler askeri hareketi, devrime karşı savaşmak amacıyla ortaya çıkan; monarşizm, milliyetçilik ve muhafazakârlık fikirleri ekseninde duran; devrim öncesi kitlesel olarak Rusya’da başlayan sosyo-politik oluşuma verilen isimdir. Örgütün en parlak dönemi olan

1906-1909 yılları arasında yaklaşık beş yüz bin aktif üyesiyle Rusya'daki en büyük siyasi güçtür (Politiceskaya Entsiklopediya, "Çornaya sotniya/Çornosotenstvo", Erişim 28 Haziran 2022). Modern Rus siyasetinde bu terim, özellikle de Ukrayna'da aşırı milliyetçi tavır sergileyen, Rusya karşıtı eylem ve saldırılarda bulunan terör örgütleri için kullanılmaktadır.

"Российские силы уничтожили около 300 боевиков нацформирования «черная сотня»" (Комсомольская правда, 22 Июля 2022). (Rus güçleri, **Karayüzler Askeri Hareketi** adlı ulusal oluşumun yaklaşık 300 militanını yok etmiştir (Komsomol'skaya pravda, 22 Temmuz 2022).

Чёрносотенцы (Karayüzler Askeri Birliği):

Karayüzler ya da Karayüzler Askeri Birliği, 1905 Rus devrimi sırasında ve sonrasında aşırı sağcı, devrim ve Yahudi karşıtı olarak kurulan askeri gruplardan yalnızca biridir. Bu tabir, benzer siyasi görüş ve ideolojiye sahip kişiler için de kullanılmaktadır. *Karayüzler Askeri Birliği*, öncelikle Ortodoksluğu, otokrasiyi ve Rus milliyetçiliğini savunan toprak sahipleri, bürokratlar, tüccarlar, polisler ve rahiplerden oluşur. Özellikle de 1906'dan 1914'e kadar aktif olarak devrimci gruplara yönelik baskınlar düzenleyip Yahudilere karşı soykırım eylemlerinde (hükümetin resmi olmayan onayı ile) bulundular (Britannica Ansiklopedisi, "Çornosotenstsi", Erişim 17 Mayıs 2022). Bu metaforik ifade, Rus siyasetinde Yahudi karşıtı, radikal milliyetçi ve muhafazakâr gruplar ile taraftarları için kullanılmaya devam etmektedir.

"Во-первых, **черносотенцами** мы никогда не будем, потому что мы социалисты. И здесь мы едины. А по первой части вопроса я так отвечаю: это не будет партией ни тех ни других. Я очень горжусь тем, что у нас не вождистская партия" (Коммерсантъ, 29 Апреля 2021). (Birincisi, asla **Karayüzler'den** olmayacağız, çünkü biz sosyalistiz. Bu konuda birleştik. Sorunun ilk kısmına gelince şöyle cevap vereceğim: Onun ya da bunun partisi olmayacağız. Bir kişinin tekelinde bir parti olmadığımız için gurur duyuyorum (Kommersant', 29 Nisan 2021).

Черная дыра (Kara delik):

Kara delik, çok emek verilen ve para harcanan ancak herhangi bir faydalı sonuç vermeyen durumlar için kullanılan bir ifadedir. Siyasilerin, ülke ekonomisi ile ilgili verdikleri demeç ve söylemlerde bu ifadeye başvurdukları görülür.

"Владимир Путин: Сельское хозяйство уже не **черная дыра**, а локомотив развития страны" (Комсомольская правда, 17 Октября 2017). (Vladimir Putin, tarım artık **kara** bir **delik** değil, ülkenin kalkınması için bir lokomotifdir (Komsomol'skaya pravda, 17 Ekim 2017).

Черный список (Kara liste):

Kara liste, içerisinde herhangi bir nedenden dolayı hak ve özgürlükleri kısıtlanan veyahut onlardan mahrum bırakılan kişi ve kuruluşların isimlerinin bulunduğu bir çizelgedir. Kapitalist ülkelerdeki fabrikalarda çalışan sosyalist ve devrimci fikre sahip olan işçiler fişlenerek isimleri kara listelere dâhil edilmiştir. Daha sonra bu kişilerin çalışma hakları işletme sahipleri tarafından ellerinden alınmıştır. Çalışma alanlarında kara listelerin düzenlenmesi burjuvazinin işçi hareketiyle mücadelede kullandığı yöntemlerden biridir (Politiceskaya Entsiklopediya, "Çorniy spisok", Erişim 23 Haziran 2022). Modern

zamanda *kara listelerde* ülkeler ya da kuruluşlar tarafından hak ve ayrıcalıkları ellerinden alınan siyasetlerin isimleri yer almaktadır.

“Россия внесла в **черный список** высшее руководство Евросоюза” (Коммерсантъ, 31 Марта 2022). (Rusya, Avrupa Birliği'nin üst düzey yöneticilerini kara listeye aldı (Kommersant', 31 Mart 2022).

“В **черные списки** ЕС попали Шойгу, Вайно, Хуснуллин, Решетников, Костин, Шувалов, Захарова и Соловьев” (Коммерсантъ, 24 Февраля 2012). (Şoygu, Vayno, Husnillin, Reşentnikov, Kostin, Şuvalov, Zaharov ve Solov'yev AB tarafından **kara listeye** alındı (Kommersant', 24 Şubat 2012).

Черный пиар (Karalama kampanyası):

Karalama kampanyası, bir bireyin, şirketin ya da markanın itibarını zedelemeye yahut yok etmeye yönelik yapılan eylemler için kullanılan bir ifadedir. Bu tabirle özellikle de siyaset arenasında milletvekili adaylarına karşı kamuoyunu etkilemek amacıyla söylenen sözler ile yürütülen eylemler kastedilir. Bu ifadenin 1997'den sonra Rus siyasetindeki kullanımı yaygınlaştı. 1999'da Rusya Devlet Duma'sı seçimlerinde bu söyleyişin popülerlik kazandığı görülür (Politiceskaya Entsiklopediya, “Çornıy piar”, Erişim 18 Haziran 2022).

“Дмитрий Саутин: «Считаю, что уголовное дело воронежского кандидата в депутаты – **черный пиар** перед выборами»” (Комсомольская правда, 04 Сентября 2015). (Dmitri Sautin: “Voronej milletvekili adayının ceza davasının seçimlerden önce **karalama kampanyası** olduğunu düşünüyorum” (Komsomol'skaya pravda, 04 Eylül 2015).

Bu ifadeyle aynı zamanda bir ülkenin başka bir ülkenin prestijini ve itibarını zedelemeye yönelik yaptığı eylem ve faaliyetleri de nitelenmektedir.

“Захарова назвала действия Британии по «делу Скрипаля» **черным пиаром**” (RİA Novosti, 25 Марта 2018). (Zaharova, Büyük Britanya'nın Skripalya hususundaki eylemlerini **karalama kampanyası** olarak nitelendirdi (RİA Novosti, 25 Mart 2018).

2.3. Kırmızı/Kızıl – Красный

Красные (Kızılar):

Kızılar, Rusya'daki İç savaş (1917-1922) esnasında Sovyet iktidarının savunuculuğunu yapan Bolşevik destekçileri için söylenen genel bir ifadedir. Günümüzde bu ifade, simgesel bağlamda hem Rusya Federasyonu Komünist Partisi üyeleri hem de parti seçmenleri için kullanılır (Politiceskaya Entsiklopediya, “Krasniye”, Erişim 19 Mayıs 2022).

“По сложившейся за последние несколько лет традиции акции пройдут в виде минимитингов, официально оформленных как встречи депутатов с избирателями. В некоторых регионах будет проходить акция «**Красные в городе**», когда активисты раздают газеты и листовки” (Независимая газета, 25 Октября 2022). (Son birkaç yılda ortaya çıkan geleneğe göre, eylemler milletvekillerinin seçmenlerle buluşması olarak tasarlanan kısa mitingler şeklinde düzenlenecek. Bazı bölgelerde eylemciler gazete ve broşürler dağıtırken **'Kızılar şehirde'** mitingi yapılacak (Nezavisimaya gazeta, 25 Ekim 2022).

Красная Армия (Гвардия) (Kızıl Ordu):

Proleter işçi sınıfının Bolşevik Devrimi'nde kendilerini ve siyasal ideolojilerini savunmak adına kurduğu askeri birliklere *Kızıl Muhafızlar (Красная Гвардия)* denmiştir. Dolayısıyla başlangıçta *Kızıl Ordu* ifadesi ortaya çıkmadan önce *Kızıl Muhafızlar* terimi kullanılmıştır (Suzdal'tseva, 2014, 82). 1917'deki devrim başarıyla sonuçlanınca Bolşevikler tarafından 1918'de *Kızıl Ordu* askeri birliği kurulmuş (Guan ve Şaklein, 2021, 76) ve 1922'de Sovyetler Birliği'nin resmî ve ulusal ordusu hâline gelmiştir. *Kızıl Ordu*, Bolşevik Partisi, Vladimir Lenin ve Josef Stalin tarafından kurulmuştur. Devrim hareketini güçlendirmek, içeriden ve dışardan gelebilecek tehlikeleri püskürtmek amacıyla kurulan *Kızıl Ordu* 1946 yılına kadar var olmuştur (Politiceskaya Entsiklopediya, "Krasnaya Armiya", Erişim 11 Haziran).

"В своей статье для американского журнала National Interest российский президент Владимир Путин написал, что СССР и Красная Армия внесли основной вклад в разгром нацизма" (Комсомольская правда, 18 июня 2020). (American dergisi National Interest için yazdığı makalede Rusya Başkanı Vladimir Putin, SSCB ve Kızıl Ordu'nun faşizmin yenilgisine büyük katkıda bulunduğunu yazmıştır (Komsomol'skaya pravda, 18 Haziran 2020).

Красный флаг (Kızıl bayrak):

Kızıl bayrak, Sovyetler Birliği'nin millî ve resmi bayrağı olmuştur. Zira devrim sırasında *kızıl bayrak*, flama ve pankartların üzerine yazılan slogan ve söylemler önce Bolşeviklerin, daha sonra Sovyetlerin siyasi açıdan amaç, ilke ve ideolojilerini yansıtmıştır. Sokaklara ve meydanlara hücum eden eylemcilerin yakalarına taktıkları *kızıl kurdeleler* ve *karanfiller*, işçi sınıfının başlattığı devrimin simgeleridir. Geçtiğimiz asırda devrimin, komünizmin ve sosyalizmin sembolü olarak Sovyetler Birliği'ni temsil eden *kızıl bayrak*, günümüzde benzer siyasi ideolojiye sahip komünist partisinin başlıca simgelerinden biri olmuştur (Suzdal'tseva, 2014, 85).

"Мы видели, как жители ЛНР и ДНР встречали наших военных с красными флагами. Люди хотят вернуться именно в Советский союз, - утверждает парламентарий" (Газета.ру, 19 Апрель 2022). (Lugansk ve Donetsk bölge insanının askerlerimizi kızıl bayraklarla nasıl karşıladıklarını gördük. Milletvekili, "insanlar özellikle Sovyetler Birliği'ne dönmek istiyor", diyor (Gazeta.ru, 19 Nisan 2022).

Красный террор (Kızıl terör):

Kızıl terör, siyasi iktidarı elen geçiren devrimcilerin karşıt güçleri etkisiz kılmak ya da ortadan kaldırmak amacıyla kitlesel olarak yürütülen terör faaliyetlerine denir. Fransız Devrimi'nde Jakobenler adlı siyasi parti üyelerinin işlemiş olduğu suçlar *kızıl terörün* ilk örnekleridir. Bu olaydan sonra benzer terör faaliyetleri başka ülkelerde de görülmüştür. Nitekim Rusya'daki İç savaş sonrası Bolşeviklerin Çarlık hükümeti yanlıları ile devrime karşı çıkanlara uygulamış oldukları güç ve şiddet eylemleri *kızıl terör* olarak nitelenmiştir (Politiceskaya Entsiklopediya, "Krasnyy terror", Erişim 05 Haziran 2022).

"Большевиками действительно нужен был повод, чтобы объявить политику массового красного террора. К осени 1918 года их популярность стремительно падала" (Комсомольская правда, 02 Июля 2008). (Bolşeviklerin kızıl terör politikasını ilan etmesi için gerçekten bir nedene ihtiyacı vardı. 1918'in sonbaharına doğru popüleritesi hızla düşüyordu (Komsomol'skaya pravda, 02 Temmuz 2008).

Günümüzde kızıl terör, Rus ve Ukrayna siyasetinde karanlık ve yasadışı işlerle uğraşanları cezalandırmak amacıyla uygulanan bir dizi eylemler için söylenen metaforik bir ifadedir.

“Советник министра внутренних дел Украины Илья Кива пообещала устроить олигархам страны “красный террор” (Комсомольская правда, 10 Июля 2017). (Ukrayna İçişleri Bakanı Danışmanı İl’ya Kiva, ülkenin oligarkları için kızıl terör düzenleme sözü verdi (Komsomol’skaya pravda, 10 Temmuz 2022).

Красный пояс (Kızıl bölge):

Kızıl bölge, Rus siyasetinde 1991’den sonra kullanılmaya başlanan metaforik bir ifadedir. Bu terimle seçimlerde halkın ağırlıklı olarak komünist partiye oy verdiği şehir ve bölgeler kastedilmektedir (Suzdal’tseva, 2014, 85).

“Еще лет 15 назад Рязань прочно входила в так называемый «красный пояс» - регионы с наиболее активным коммунистическим электоратом” (Комсомольская правда, 27 Сентября 2011). (Yaklaşık 15 yıl önce bile Ryazan şehri, kızıl bölge olarak adlandırılan en aktif komünist seçmene sahip olan bölgenin güçlü bir parçasıydı (Komsomol’skaya pravda, 27 Eylül 2011).

Красная площадь (Kızıl Meydan):

Kızıl Meydan, Rusya’nın başkenti olan Moskova’nın merkezinde, Kremlin duvarının yanında XV. yüzyıldan beri varlığını sürdürmektedir. Kızıl Meydanda pazarlar kurulmuş, fermanlar okunmuş ve hüküm giyenler idam edilmiştir. Kızıl Meydan, 1917’de Bolşevikler ile Çarlık hükümetinin askerleri arasında gerçekleşen ilk çatışmayla birlikte birçok isyana, devrime ve eyleme sahne olmuştur. 27 Aralık 1924’te Sovyetlerin kurucularından olan devrimci V. Lenin’in naaşı Kızıl Meydan’a defnedilmiştir (Politiceskaya Entsiklopediya, “Krasnaya ploşad”, Erişim 12 Mayıs 2022). Kızıl Meydan, Lenin’in mozolesinin dışında, Tarih Müzesi, Aziz Vasili Katedrali, Kazan Katedrali, Eski Moskova Şehir Meclis Binası, alışveriş ve eğlence merkezi (GUM) gibi çok sayıda önemli yapıyı bünyesinde barındırmaktadır. Kızıl Meydan günümüzde de askeri, siyasi, toplumsal ve kültürel birçok olay ve etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır.

“На красной площади в Москве задержали отставного майора полиции Олега Кашинцева, который вышел с пикетом в поддержку оппозиционера Алексея Навального” (Новая Газета, 19 Декабря 2021). (Moskova, Kızıl Meydan’da muhalif lider Aleksey Navalni’yi desteklemek için bir gözcüyle sokağa çıkan emekli polis Binbaşı Oleg Kaşintsev gözaltına alındı (Novaya gazeta, 19 Aralık 2021).

Красные бригады (Kızıl tugaylar):

Kızıl Tugaylar, 1970’li yılların İtalya’sında ortaya çıkan aşırı sol örgütlerin en bilinenidir. Bu terör şebekesi 1974’ten itibaren bireysel terör eylemleri gerçekleştirmeye başlamıştır. Eski İtalya Başbakanı siyasi lider Aldo Moro’nun kaçırılması ve öldürülmesi, bu örgütün en çok dikkat çeken terör eylemi olarak kayıtlara geçmiştir (Politiceskaya Entsiklopediya, “Krasniye brigadi”, Erişim 02 Temmuz 2022). Kızıl Tugaylar, Rus siyaset arenasında mecazî anlamda komünistler ve aşırılık gösteren terör grupları için kullanılan bir ifadedir.

“Ленин, партия, комсомол!!! Красные бригады! Все на баррикады! Завершим реформы так! Над Россией красный флаг! – кричит в микрофон массовик-затейник со сцены, пытаясь, завести публику” (Комсомольская правда, 22 Сентября 2012). (Şovmen elindeki mikrofonla sahneden, “Lenin, parti, Komsomol!!! Kızıl Tugaylar! Herkes

barikatlara! Reformları böyle tamamlayalım. Rusya'nın üzerinde kızıl bayrak!" diye bağırarak halkı galeyana getirmeye çalışıyordu (Komsomol'skaya pravda, 22 Eylül 2012).

*"По данным следствиям, эти люди поддерживали связь с многими экстремистами, в этом числе, с членами экстремистской организации «Новые **красные бригады**»." (Комсомольская правда, 11 Июня 2009). (Soruşturmalara göre, bu insanlar yeni **Kızıl Tugaylar** terör örgütü üyeleri dâhil olmak üzere aşırılık gösteren çok sayıda örgütle iletişim hâlindeydi (Komsomol'skaya pravda, 11 Haziran 2009).*

Красная линия / Красная черта (Kırmızı çizgi):

Kırmızı çizgi, siyasi müzakereler bağlamında taraflardan herhangi biri için kabul edilemez olay anlamına gelen metaforik bir ifadedir. Diğer bir deyişle, kırmızı çizgi "uyarıcı nitelikte olup, sınırları belirlemede ve bu çizginin herhangi bir çizgi değil, öteki tarafına geçilmemesi gereken bir çizgi olduğunu" hatırlatmaktadır (Yunusoğlu, 2009, 28-29). Taraflardan herhangi birinin belirlenen sınırları aşması durumunda savaş dâhil olmak üzere kötü sonuçların ortaya çıkması olasıdır. Rus siyasetinde diğer ülkelerin belirlenen sınırların dışına çıkmamaları için onları uyarmak ya da gözdağı vermek adına başvurulmuş metaforlu ifadelerden biridir.

*"Москва не раз обозначала, что станет для нее **красной линией** – поставки Западом дальнотойных или более мощных средств поражения Украине, заявил в МИД России" (РБК, 09 Октября 2022). (Rus Dışişleri Bakanlığı, "Batı'nın Ukrayna'ya uzun menzilli veya daha güçlü silah tedarik etmesinin, Moskova'nın kendisi için **kırmızı bir çizgi** olacağını" defalarca belirtti (RBK, 09 Ekim 2022).*

2.4. Turuncu – Оранжевый

Оранжевый (Turuncu) – Оранжевые (Turuncular):

*Turuncu(lar), 2004'teki Ukrayna Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra hükümet karşıtı gösterilere katılarak Turuncu Devrim'e destek veren kimselerdir. Ukrayna siyasetinde batı yanlısı olan siyasilere ve onların taraftarlarına *turuncu(lar)* denilmektedir. (Politiceskaya Entsiklopediya, "Oranjiviy/Oranjiviyе", Erişim 16 Haziran 2022). Dolayısıyla turuncu, bu dönemde meşru hükümete karşı muhalifler tarafından gösterilen tepkilerin sembolü hâline dönüşmüştür. Ukrayna'da yaşanan bu siyasi süreç Ruslar tarafında farklı bir dille ifade edilmiştir. Rus siyaseti ve medyasında muhalefet partisinin cumhurbaşkanı adayı Viktor Yüçenko ve onun destekçilerinin hükümet karşıtı eylemlerini *turuncu darbe* olarak tanımlanmıştır: *Hükümete turuncu darbe teşebbüsü – попытка оранжевого захвата власти* (Suzdal'tseva, 2014: 89).*

*"Между тем на Западе, делая ставку на «оранжевых», весьма надеялись, что после победы они начнут бурный процесс приватизации, что Украина стремительно превратится в инвестиционный рай, на зависть соседями и прежде всего – России" (Комсомольская правда, 28 Апреля 2005). (Bu arada Batı **turunculara** güvenerek, zaferden sonra fırtınalı bir özelleştirme sürecine başlayacaklarını, Ukrayna'nın hızlı bir şekilde yatırım cennetine dönüşeceğini ve başta Rusya olmak üzere komşularının Ukrayna'yı kıskanacağından daha fazlasını umdular (Komsomol'skaya pravda, 28 Nisan 2005).*

Оранжевая революция (Turuncu Devrim):

Turuncu devrim, 2004 yılındaki Ukrayna Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra 2005'e kadar meydanlarda iktidar karşıtı yürütülen siyasi eylem ve olayların adıdır. Muhaliflerin

adayı olan Viktor Yusçenko'nun, ön seçim sonuçlarının açıklanmasından sonra seçimlere hile karıştırıldığı iddiasında bulunması üzerine, destekçilerinin seçimleri protesto etmek için meydanlara turuncu renkli bayrak, flama ve atkılarla çıkmaları nedeniyle bu devrime *turuncu* nitelendirmesi yapılmıştır. Bu olaylar, tekrar edilen seçimde muhaliflerin aday olan Viktor Yusçenko'nun cumhurbaşkanı seçilmesiyle son bulmuştur. Turuncu devrim, batı (ABD) destekli eski Sovyet coğrafyalarında yapılan "renkli" devrimlerden yalnızca biridir. Balkan ülkelerinde, Kırgızistan'da, Gürcistan'da ve Kazakistan'da da benzer siyasi gelişmeler yaşanmıştır. "Renkli" devrimlerin yapılmak istendiği ancak hedefine ulaşamadığı ülkeler de vardır: Azerbaycan, Ermenistan, Beyaz Rusya, Moldova ve Moğolistan (Politiceskaya Entsiklopediya, "Oranjivaya revolutsiya", Erişim 17 Temmuz 2022). Bu gelişmelerin neticesinde siyaset ve medya alanında *turuncu devrim* (*оранжевая революция*) başta olmak üzere yeni siyasi terim ve ifadeler ortaya çıkmıştır: *turuncu meclis* (*оранжевый шабаш*), *turuncu darbe* (*оранжевый переворот*), *turuncu tehlike* (*оранжевая угроза*) ve *turuncu senaryo* (*оранжевый сценарий*) (Budayeva, 2011: 17). Rus siyasetinde Ukrayna'da gerçekleşen *turuncu devrim*, demokratik olmayan yollarla kitlelerin gücüyle iktidarın devrilmesi şeklinde yorumlanmıştır.

“«Оранжевая революция» в конце 2004 – начала 2005 годов отбросила Украину в развитии на пять лет назад. Об этом заявил глава государства Виктор Янукович, выступая на торжественном собрании по случаю грядущего дня независимости» (Комсомольская правда, 23 Августа 2011). (2004'ün sonunda 2005'in başındaki "Turuncu Devrim" Ukrayna'nın kalkınmasını 5 yıl geriye götürdü. Yaklaşan Bağımsızlık Günü vesilesiyle önemli bir toplantıda konuşan Viktor Yanukoviç bu konudaki görüşünü belirtti (Komsomol'skaya pravda, 23 Ağustos 2011).

2.5. Yeşil – Зелёный

Зелёная Россия (Yeşil Rusya):

Yeşil Rusya, 5 Haziran 2005'te Korolyova vilayetinde yapılan kongrede kurulan siyasi bir partidir. Parti, federal meclisin 30 Kasım 2005 tarihinde kendini fesh etmesiyle kapanır (Slovari i Entsiklopediya na Akademike, "Zelonaya Rossiya", Erişim 14 Haziran 2022).

“А после присоединения к «яблочникам» незарегистрированной Минюстом партии «Зеленая Россия», «Яблоко» стало очень похожим на европейских «зеленых», сохраняющих за собой приоритет в природоохранной тематике, но включивших в сферу своих интересов все значимые политические темы» (Комсомольская правда, 30 Октября 2007). (Adalet Bakanlığı tarafından tescil edilmeyen Yeşil Rusya Partisi'nin, "Yabloçniki'lere" katıldıktan sonra, Yabloko Partisi, çevre konularında önceliğini koruyan ancak tüm siyasi konuları kendi ilgi alanlarına dâhil eden Avrupa "Yeşillerine" çok benzer hâle geldi (Komsomol'skaya pravda, 30 Kasım 2007).

Adalet Bakanlığı'nın tescil etmediği *Yeşil Rusya* partisi kapandıktan sonra *Yabloko* adında başka bir siyasi partiye katılmıştır. Günümüzde *Yeşil Rusya* terimi, insan, ekoloji ve sağlık haklarına odaklı çevre hareketleri için kullanılmaktadır.

“Председатель Общероссийского экологического общественного движения «Зеленая Россия» побывал в Ярославле и рассказал корреспонденту «КП» об экологической обстановке в регионе» (Комсомольская правда, 08 Июля 2016). (Rusya Çevresel Katılımcı Hareketi Yeşil Rusya Başkanı Yaroslavl'ı ziyaret etti ve Komsomol'skaya Pravda "KP" muhabirine bölgedeki çevresel durum hakkında bilgi verdi (Komsomol'skaya pravda, 08 Temmuz 2016).

Зеленые человечки (Yeşil adamcıklar):

Yeşil adamcıklar, 2014 yılında Ukrayna ve Rusya arasında patlak veren Kırım krizinde önemli rol oynayan üniformalı ancak rütbesiz olarak sahaya çıkan Rusya'nın askerleri için kullanılan bir ifadedir. Söz konusu askeri birlik, ilk olarak 27 Şubat 2014 tarihinde şafak vaktinde gerçekleştirdiği operasyonla Simferopol'daki bölge parlamentosuna baskın düzenlenmiş ve başarıyla sonuçlanan operasyon sonucunda parlamento binasının üzerine Rus bayrağını çekmiştir. *Yeşil adamcıklar*, iki saat gibi kısa bir zamanda Ukrayna'nın askeri üslerini ve önemli tesislerini ele geçirerek Kırım'ı ilhak etmiştir (Kırım.Realii, "Zelonıye çeloveçki", Erişim 12 Temmuz 2022).

«Зеленые человечки» насадили восточную часть Украины; они не носят военную форму, но ведут себя, как российские военные, - такими наблюдениями поделилась пресс-секретарь Белого дома Дженифер Псаки на брифинге в среду, 23 февраля.» (Известия, 23 Февраля 2022). (Yeşil adamcıklar, Ukrayna'nın doğu kanadına yerleştiler. Beyaz Saray Sözcüsü Jennifer Pisaki 23 Şubat'taki bir brifingde onlar için, "askeri üniforma giymiyorlar, ancak Rus ordusu gibi davranıyorlar", şeklinde görüşlerini paylaştı (İzvestiya, 23 Şubat 2012).

(Дать) зеленый свет (Yeşil ışık(yakmak)):

Yeşil ışık (yakmak), Rus siyasetinde ülkeler arası ilişkilerde engelleri kalkması, yasak olan hususlara izin verilmesi ve ilişkilerin normalleşmesi anlamında kullanılan bir deyimdir.

“Высказывание президента США Джо Байдена о «незначительном вторжении» России на Украину не означает, что Вашингтон дал Москве «зеленый свет» на «небольшую агрессию» в отношении Киева” (Комсомольская правда, 21 Января 2022). (ABD Başkanı Joe Biden'ın Rusya'nın Ukrayna'yı "küçük işgali" konusundaki açıklaması, Washington'ın Moskova'ya, Kiev'e karşı "küçük bir saldırganlık" yapması için yeşil ışık yaktığı anlamına gelmiyor (Komsomol'skaya Pravda, 21 Ocak 2022).

2.6. Kahverengi – Коричневый

Коричневые (Kahverengiler):

Kahverengiler, İkinci Dünya Savaşı'nda Sovyet ordusuyla çarpışan Alman Nazi askerleri için kullanılan bir ifadedir. Modern Rus siyasetinde bu tabir anlamsal bakımdan değişime uğramıştır. *Kahverengiler*, faşizm ideolojisine yakın siyasi güçler ile onların temsilcilerine verilen genel ad hâline gelmiştir (Sklyarevskoy, 2001). Rus siyaseti ve medyasında anti-demokrasiyi, toplumsal baskıyı ve ırkçılığı destekleyen kişiler için *kahverengiler* söylemi kullanılmaya devam etmektedir.

“В Москве скинхеды разные – коричневые, красные... В столице появились боевые группы молодежи, нападающие не на кавказцев, а на русских националистов” (Комсомольская правда, 28 Октября 2006). (Moskova'da dazlaklar faklıdır: Kırmızılar, kahverengiler...Başkente Kafkasyalılara değil, Rus milliyetçilerine saldıran genç savaş grupları ortaya çıktı (Komsomol'skaya pravda, 28 Ekim 2006).

Коричневая чума (Kahverengi veba):

Kahverengi veba, İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman askeri birliklerinin Ruslara yönelik işlemiş olduğu savaş suçlarını ve milyonlarca insanı acımasızca katledişini mecazî anlamda ifade etmek için kullanılan bir tabirdir. Faşist Alman askerlerinin savaş boyunca

meydana getirdiği tahribat ve yıkım Sovyetler tarafından veba hastalığına benzetilmiştir. Bu ifade, adını Nazi askerlerinin savaş esnasında giymiş olduğu kahverengi gömlektен almıştır. Dolayısıyla, bu ifadeyle aynı zamanda faşist Alman silahlı kuvvetleri de kastedilmektedir. Geçmişteki faşist hareketlerin yeniden canlanma ya da patlak verme ihtimali, modern Rus siyasetinde ve basın organlarında *kahverengi veba* ya da *kahverengi tehlike* olarak ifade edilmektedir (Budayeva, 2011, 14).

*“Коричневая чума, которую должны победить всем миром, победили в Европе, и то не до конца, а в России она переживает свой ренессанс, просто под другими цветами и флагами” (Радиосвобода, 08 Сентября 2017). (Tüm dünya tarafından yenilmesi gereken **kahverengi veba**, Avrupa’da tamamen olmasa da hezimete uğratıldı. Rusya’da ise farklı renk ve bayraklar altında Rönesans dönemini yaşıyor (Radiosvoboda, 08 Eylül 2017).*

Коричневая угроза (Kahverengi tehlike):

Kahverengi tehlike, İkinci Dünya Savaşı esnasında Nazi askeri birliklerinin Sovyet ordusu ve halkı üzerinde bıraktığı korku ve endişeyi yansıtan bir ifadedir. Bu ideolojinin yeniden Rus topraklarında tehdit oluşturma olasılığı *kahverengi tehlike* ifadesiyle anlatılmaktadır.

*“В июне в Петербурге был застрелен ученый, смыслом своей жизни сделавший борьбу с фашизмом. Кто убил Николая Гиренко? И есть ли вообще в России угроза «коричневой чумы»?” (Комсомольская правда, 09 Августа 2004). (Hayatını faşizme karşı mücadeleye adayan bir bilim adamı haziran ayında Petersburg’da kurşunlanarak katledildi. Nikolay Girenko’yu kim öldürdü? Ve Rusya’da hiç **kahverengi veba tehlikesi** var mı? (Komsomol’skaya pravda, 09 Ağustos 2004).*

2.7. Sarı – Жёлтый

Желтая пресса (Sarı basın):

Sarı basın, herhangi bir araştırma yapmadan abartılı ve çarpıcı manşetler atarak çıkardığı haberlerle daha fazla gazete satmayı amaçlayan gazetecilik türüne verilen isimdir. Bunlar gazete ve dergi gibi yazılı yayın yapan basın organlarıdır. Bu terim ilk olarak XIX. Yüzyılda ABD’de ortaya çıkmıştır (Politiçeskaya Entsiklopediya, “Jeltaya pressa”, Erişim 18 Haziran 2022). Siyaset dâhil olmak üzere sanat, spor ve ekonomi gibi birçok alanda benzer amaçlar doğrultusunda gazetecilik yapmaya devam eden medya kuruluşlarına *sarı basın* benzetmesi yapılmaya devam etmektedir.

*“Впрочем, финский министр считает, что **желтой прессе** не удастся повлиять на отношение финнов к соседям. Его мнение подтверждает и данные опроса, проведенного службой новостей Yle. Журналистам удалось выяснить, что более 60% финнов не считают Россию угрозой для безопасности Финляндии” (Комсомольская правда, 03 Января 2015). (Ancak Fin bakanı, **sarı basının** Finlilerin komşularına karşı yaklaşımını etkileyemeyeceğini düşünüyor. Onun görüşü, Yle haber servisi tarafından yapılan anketten elde edilen verileri doğrulamaktadır. Gazeteciler, Fin halkının %60’tan fazlasının Rusya’yı Finlandiya’nın güvenliğine yönelik bir tehdit olarak görmediğini öğrenmiş oldular (Komsomol’skaya pravda, 3 Ocak 2015).*

2.8. Gri – Серый

Серый кардинал (Gri kardinal):

Gri kardinal, siyasette arka planda olmasına karşın siyasi, yönetsel, ekonomik gibi önemli kararların alınmasında etkili olan kişiler için söylenen bir ifadedir. *Kommersant - Daily* gazetesinin 14 Eylül 1996'daki ilk bakışta – на первый взгляд başlıklı haberinde henüz Rusya Devlet Başkanı değilken Vladimir Putin için gizem dolu, aynı zamanda çok etkili yönetici olduğundan bahsedilmiştir (Politiceskaya Entsiklopediya, "Seriy kardinal", Erişim 17 Haziran 2022).

"Путин считался «серым кардиналом», одним из самых загадочных, но и самых влиятельных руководителей города. Сегодня он заместитель начальника управления делами администрации президента. Считается, что в Москву его привел Анатолий Чубайс" (Коммерсантъ, 14 Сентября 1996). (Putin, şehrin en gizemli ama aynı zamanda en etkili liderlerinden bir olan **gri kardinal** olarak kabul edildi. Bugün, Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı'nda başkan yardımcısı olarak görev yapıyor. Anatoly Chubays'ın onu Moskova'ya getirdiğine inanılıyor (Kommersant, 14 Eylül 1996).

Modern Rus siyasetinde çok fazla tanınmayan ancak önemli kararların alınmasında büyük rol oynadığı düşünülen kişiler için de *gri kardinal* denilmektedir:

"Серый кардинал Кремля" Владислав Сурков ушел в отставку (BBC News Русская служба, 08 Мая 2013). (Kremlin'in gri kardinali Vladislav Surkov istifa etti (BBC News Rus servisi).

Сонuç

Bu çalışmada, Sovyetlerden günümüze Rus siyaset dilinde ortaya çıkan ve dönemin sosyo-politik süreçlerini yansıtan "renkli" ifadeler araştırılmıştır. Siyasi söylemlerde geçen bu renklerin Rus siyasetinde kazandıkları sembolik (metaforik ve metonimik) anlamlar belirlenmeye çalışılmıştır. İnceleme neticesinde aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

1900'lü yılların başında proleter işçi sınıfının Çarlık hükümetine karşı başlattığı devrimin sembolü *kızıl* renktir. Direnişin, zaferin, emeğin, özgürlüğün simgesi olarak *kızıl*, ezilen ve mağdur edilen Rus halkını bir çatı altında birleştirmiştir. Bu süreçte devrimle ilgili olan birçok unsur *kızıl* ile simgelenmiştir. *Kızıl*, siyasi ideoloji olarak komünizmi benimseyen Bolşevik Devrimi'nde ve SSCB'de resmi bayrak rengi olarak kullanılmıştır. *Kızıl* renk bu bağlamda sosyalist/komünist ideolojinin simgesi olmuştur. Modern Rus siyasetinde *kızıl*, Sovyetlerin siyasi fikir ve ideolojilerini destekleyen Rusya Federasyonu Komünist Partisi ve seçmenlerinin sembolü olmaya devam etmektedir. Siyasi partilerden bağımsız olarak komünistler, aşırılık gösteren gruplar ve yasadışı terör eylemi gerçekleştirenler de *kızıl* ile ilişkilendirilmektedir. Rus siyasetinde ülkelerin aralarındaki anlaşmalar gereği ihlâl etmemesi gereken hususlar *kırmızı* renk metaforuyla ifade edilmektedir.

Beyaz rengin Rus siyaset tarihinde dönemden döneme farklılık göstererek değişik anlam ve işlevlerde kullanıldığı görülür. Bir önceki yüzyılda Çarlık hükümetinin yanında durarak Bolşevik isyanına karşı çıkan askeri, siyasi ve toplumsal örgütlerin sembol rengi *beyazdır*. Bu süreçte *beyaz*, devrim karşıtıdır. Bu sebeple söz konusu dönemde devrime karşı olan siyasi yapılar ile ideolojileri *beyaz* ile sembolize edilmiştir. Dolayısıyla, bu dönemde *kızıl* ve *beyaz* renklerin tezatlığıyla geçilmiştir. Eski sembolik anlamlarını yitiren *beyaz* renk, çağdaş Rus siyasetinde yeni ve farklı manalar kazanmıştır. Son yıllarda Rus siyasetinde yaşanan siyasi gelişmelerin sonucunda *beyaz*, temiz, hilesiz ve adil siyasetin temsil rengi

olarak karşımıza çıkmaktadır. Başka bir deyişle, modern siyaset arenasında kötü, kirli ve yasadışı siyasete karşı kullanılan sembol araçlardan biri de *beyaz* renk olmuştur.

Bolşevik Devrimi'nde *kızıkların* karşında yer alan Ortodoks ve radikal milliyetçi grupların sembolü *siyah* olmuştur. Bugünlerde de Yahudi karşıtı olan ve aşırı sağ görüşlü kesimin simgesi *siyah* renktir. Modern Rus siyasetinde kişiler yahut ülkelerin itibarını zedelemeye yönelik yapılan eylemler de *siyah* ile tanımlanmaktadır.

Ruslar, İkinci Dünya Savaşında kendilerine savaş açan faşist Alman askerlerini, işledikleri savaş suçlarını, yaptıkları katliamları, Sovyet halkı üzerinde yarattıkları korkuyu ve bu faşist tehlikenin yeniden canlanma olasılığını *kahverengi* ile sembolize etmektedir.

Ukrayna'da 2004 yılı Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde muhaliflerin usulsüzlük yapıldığına dair söylemlerde bulunmasının ardından protestocuların meydanlara çıkmasıyla devrim hareketi başlamıştır. Protesto amacıyla düzenlenen mitinglerinde turuncu renkli nesnelere kullanılması dolayısı bu sürece *turuncu devrim* denilmiştir. Dolayısıyla, bu hareketin sembol rengi *turuncu* olmuştur. Bu bağlamda, *turuncular* olarak nitelendirilen eylemciler hükümeti protesto ederek adil, temiz ve demokratik bir seçimin yapılmasını talep etmiştir. Fakat bu olaylar bittikten sonra Rus siyaseti *turuncu devrimi*, Ukrayna'daki iktidarın yasadışı yollarla düşürülmesi şeklinde yorumlanmıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi, Rusya'da da önceki asrın ortalarında tarım sektöründe yaşanan köklü değişimlerin sembolü yeşil olmuştur. Modern Rus siyasetinde yeşil, 2005'te kurulan *Yeşil Rusya* isimli partinin adında kullanılmıştır. Kurulduktan kısa bir süre sonra kapanan parti, demokrat ve liberal olan *Yabloko* adındaki başka bir partiye katılma kararı almıştır. 2014 yılında Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi, Ukrayna ve Rusya arasında siyasi krize sebep olmuştur. Bu süreçte Kırım'a beklenmedik bir şekilde operasyon düzenleyen rütbesiz Rus askeri birliklerine *yeşil adamcıklar* denilmiştir. Başlangıçta inkâr edilse de operasyondan bir süre sonra Rus hükümeti, *yeşil adamcıklar* olarak anılan askeri birliklerin Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir. Ayrıca, Rus siyasetinde iki ülke arasındaki ilişkilerin iyileştiği ve yasaklı olan hususların ortadan kalktığı ifade edilmesi için *yeşil* renk kullanılmaktadır.

Rus siyasetinde az tanınan ve çok fazla ön planda yer almayan ancak siyasi, yönetsel, idari ve ekonomik gibi önemli kararların alınmasında etki gücü yüksek olan siyasi aktörleri tanımlamada *gri* renkten faydalanılmaktadır.

Sovyetlerden bu yana Rus siyaset tarihinde renklere birbirinden farklı anlam ve işlevler yüklenmiştir. Renkler yoluyla bazen bir siyasetçi yahut siyasi bir parti bazen de siyasi bir olay, ideoloji ve kavram anlatılmaktadır. Rus halkı devrim, isyan, protesto, seçim ve savaş gibi sosyo-politik süreçlerde umut, sevinç, hüznün, zafer, heyecan ve korkularını renkler aracılığıyla ifade ettikleri görülmüştür. Sonuç olarak, siyaset alanında renklerin çok anlam taşıyabildiği, ortak akla ve duygulara hitap ederek kitleleri birleştirip ayrıştırabildiği, hafızada kalıcı etki yaratarak siyasi görüş, fikir ve ideolojileri nesilden nesle aktarabildiği tespit edilmiştir.

Rus siyasetinde renklerin anlamsal ve işlevsel özelliklerinin araştırıldığı çalışmanın bu yönüyle, farklı toplumların siyasi, ekonomik, sosyal, teknolojik ve kültürel hayatlarında sembol unsur olarak renklerin kazandığı anlam ve özelliklerinin ortaya konulacağı diğer araştırmalara örnek teşkil etmesi umulmaktadır.

Notlar

¹ Araştırmacı Oğuz Cebeci'ye (2019, 9) göre metafor, "bir 'şey'in bazı yönlerinin bir başka 'şey'e taşındığı ya da transfer edildiği özgül zihinsel/dilbilimsel süreçleri ifade eder." Metafor kavramının anlaşılabilirliği için Cebeci (2019, 9) şöyle bir örnek vermektedir: "Ali aslandır" metaforik ifadesinde, Ali'nin (hayvanat bahçesindeki gerçek bir aslan olması olasılığı hariç) aslana özgü vasıfları olan bir insan olduğunu söylemiş oluruz." Zira burada Ali'nin kişiliğini nitelemek için kullanılan "aslan" sözcüğünün güç, kuvvet, cesaret ve büyüklük gibi metaforik anlamlarda kullanıldığı görülmektedir.

² Metaforla ilişkili figürlerden bir diğeri "metonimi" kavramıdır. "Metonimi, bir şeyin adının, o şeyle ilgili bir başka şeyin yerini almak için aktarılması hâlini gösterir. Örneğin "Çankaya'nın buna ne tepki göstereceği bilinmiyor" cümlesindeki "Çankaya", cumhurbaşkanlığını gösteren metonimik bir ifadedir (Cebeci, 2019, 12).

³ "Renkli" ifadeler, Rus siyaset dilinde renk adı içeren kalıplamış ifadelerdir: *Beyaz hareket – Белое движение*; *Kızıl tehlike – Красный террор*; *Karayüzler Askeri Birliği – Черносотенцы vb.*

⁴ Büyük Ansiklopedi Sözlüğü. Dilbilim – Большой Энциклопедический Словарь. Языкознание (ed. V.N. Yartseva, 1998); Büyük Ansiklopedi Sözlüğü – Большой Энциклопедический Словарь (ed. A.M. Prohorov, 2000); Büyük Rus Dili Sözlüğü – Тольковый Словарь Русского Языка (ed. D.N. Uşakova 1935); Büyük Rus Dili Sözlüğü – Тольковый Словарь Русского Языка (S. İ. Ojegov ve N. Yu. Şvedova, 1992); Siyaset Ansiklopedisi – Политическая Энциклопедия (e-sözlük); Britannica Ansiklopedisi (e-kitap).

Kaynakça

Budayeva, Rena Dmitriyevna. "Tsvetooboznaçeniya v Politiceskom Diskurse". *Yekaterinburg Uralskiy Gosudartsvenny Pedagogičeskiy Universitet* 5 (2011), 4-33.

Durç, Safiye Ateş. "Siyasal Sembolizm ve İktidar İlişkisi Üzerine Düşünmek". *Folklor/Edebiyat* 26/102 (2020), 377-392.

Duşenko, Konstantin Vasil'yeviç. "Krasniye i Belye: Simvolika Tsveta v Politiceskom Yazıke". *Simvoličeskaya Politika* 3 (2015), 255-297.

Gitler, Adolf. *Moya Bor'ba*. Moskva: İzdatel'stvo "T-OKO", 1992.

Guan, Qi ve Şaklein, Viktor. "Tsetovaya Metafora v Russkoy Politiceskoy Terminologii s Pozitsii Kitayskoy Lingvokul'turı". *UGPU Politiceskaya Lingvistika* 2/86 (2021), 73-80.

Güneş, Sadriye. Renk Adları İçeren ve İnsanı Niteleyen Deyimlerin Anlamsal İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 19/1 (2018), 201-202.

İnan, Abdulkadir. *Makaleler ve İncelemeler 1. Cilt*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1998

Kıraç, Ziya Kıvanç ve Karasoy, Hasan Alpay. "Sembollerin İdeolojik İşlevleri", *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Akademik Çalışmalar*, ed. Banu Küçüksaraç (Lyon: Livre De Lyon, 2020), 136.

Cebeci, Oğuz. *Metafor ve Şiir Dilinin Yapısal Özellikler*. Ankara: İthaki Yayınları, 2019.

Ögel, Bahaeddin. *Türk Kültür Tarihine Giriş VI*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1991.

Özdemir, Nebi. *Kültür Bilimi ve Yönetimi*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2017.

Suzdal'tseva, Vera Nikolayevna. "Simvolika tsveta i funktsionirovaniye tsevooboznaçeniya v massmediynom politiceskom diskurse". *Vestnik Moskovskogo Universiteta* 1 (2014), 81-96.

Yunusoğlu, Mağfiret Kemal. "Siyasetin renkleri: Semantik Yaklaşım". *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi* 6 / 2 (2009), 25-69.

Sözlükler

- Ojegov, Sergey İvanoviç ve Şvedova, Natalia Yul'evna. *Tolkoviy Slovar' Russkogo Yazıka*. Moskva: İzdatel'stvo Az', 2. Basım, 1992.
- Prohorov, Aleksandr Mihayloviç. *Bol'şoy Entsiklopediçeskiy Slovar'*. Moskva: Bol'şaya Rossiskaya Entsiklopediya, 2. Basım, 2000.
- Politiçeskaya Entsiklopediya. "Belogvardeytsı". Erişim 12 Mayıs 2022. <https://politike.ru/termin/belogvardeicy.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Bely terror". Erişim 17 Nisan 2022. <https://politike.ru/termin/belyi-terror.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Beloye dvijeniye". Erişim 14 Mayıs 2022. <https://politike.ru/termin/beloe-dvizhenie.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Belaya lenta". Erişim 19 Mayıs 2022. <https://politike.ru/termin/belaja-lenta.html>.
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Bely şum". Erişim 02 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/belyi-shum.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Beloye kol'tso". Erişim 25 Nisan 2022. <https://politike.ru/termin/beloe-kolco.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Cornaya Sotniya / Çornosotenstvo". Erişim 28 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/chyornaja-sotnja.html>
- Britannica Ansiklopedisi, "Çornosotentsı". Erişim 17 Mayıs 2022. <https://www.britannica.com/topic/Black-Hundreds>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Çorniy spisok". Erişim 23 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/chernye-spiski.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Çorniy piar". Erişim 18 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/chernyi-piar.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Krasniye". Erişim 19 Mayıs 2022. <https://politike.ru/termin/krasnye.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Krasnaya Armiya". Erişim 11 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/krasnaja-armija.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Krasniy terror". Erişim 05 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/krasnyi-terror.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Krasnaya ploşad". Erişim 12 Mayıs 2022. <https://politike.ru/termin/krasnaja-ploşad.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Красные бригады". Erişim 02 Temmuz 2022. <https://politike.ru/termin/krasnye-brigady.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Oranjiviy/Oranjiviye". Erişim 16 Haziran 2022. <https://politike.ru/termin/oranzhevyi.html>
- Politiçeskaya Entsiklopediya, "Oranjıvaya revolyuciya". Erişim 17 Temmuz 2022. <https://politike.ru/termin/oranzhevaja-revolyuciya.html>

Politiçeskaya Entsiklopediya, "Jeltaya pressa". Erişim 18 Haziran 2022.
<https://politike.ru/termin/zheltaja-pressa.html>

Politiçeskaya Entsiklopediya, "Sery kardinal". Erişim 17 Haziran 2022.
<https://politike.ru/termin/seryi-kardinal.html>

Sklyarevskoy, Galina Nikolayevna vd. *Tolkoviy Slovar' Sovremennogo Russkogo Yazıka. Yazıkoviye İzmeneniya Kontsa XX Stoletiya*. Moskva: AST, 2001.

Slovari i Entsiklopediya na Akademike, "Зелёная Россия". Erişim 14 Haziran 2022.
<https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/927496>

Uřakov, Dmitriy Nikolayeviç vd. *Bol'şoy Tolkoviy Slovar' Russkogo Yazıka*. Moskva: Sovetskaya Entsiklopediya, 1935-1940.

Yardtseva, Viktoriya Nikolayevna vd. *Bol'şoy Entsiklopediçeskiy Slovar'*. Yazıkoznaniye. Moskva: Bol'şaya Rossiskaya Entsiklopediya, 2. Basım, 1998.

Gazeteler

Gazeta.ru. "Ludi hotyat vernut'sya imenno v Sovetskiy soyuz" (19 Nisan 2022),
<https://www.gazeta.ru/politics/2022/04/19/14754638.shtml>

İzvestiya. "Psaki rasskazala o «zelonih çeloveçkah» na territorii Ukrayni" (23 Şubat 2022), <https://iz.ru/1295600/2022-02-23/psaki-rasskazala-o-zelenykh-chelovechkakh-na-territorii-ukrainy>

Kırım.Realii, "Zeloniye çeloveçki. Kak menyalas' istoriya ih poyavleniya" (12 Temmuz 2022), <https://ru.krymr.com/a/video-seleniye-chelovechki/29792463.html>

Kommersant'. "Çernosotentsami mı nikogda ne budem" (29 Nisan 2021),
<https://www.kommersant.ru/doc/4793611>

Kommersant'. "Rossiya vnesla v çorniy spisok vişşeye rukovodstvo Yevrosoyuza" (24 Şubat 2012), <https://www.kommersant.ru/doc/5283924>

Kommersant'. "Yesli ponadobitsa, Yevrosoyuz gotov prinyat' noviye politiçeskiye i ekonomičeskiye sanktsii" (24 Şubat 2022),
<https://www.kommersant.ru/doc/5229789>

Kommersant'. "Sery kardinal" (14 Eylül 1996),
<https://www.kommersant.ru/doc/239527>

Komsomol'skaya pravda. "Belogvardeytsı, rasstrelivaya krasnih v Udmurtii, pili tsarskoye vino iz Livadii?" (10 Temmuz 2012),
<https://www.izh.kp.ru/daily/25914/2867670/>

Komsomol'skaya pravda. "Vladimir Jirinovskiy: Lubaya revolutsiya – eto nasiliye" (03 Kasım 2017), <https://www.kp.ru/daily/26752/3782385/>

Komsomol'skaya pravda. "Boris Nemtsov: Bol'şeviki uniçtojili beloye dvijeniye, i vot ono vozroditos" (4 Şubat 2012), <https://www.kp.ru/video/465828/>

- Komsomol'skaya pravda. "Dagestantsev, pogasivşih Veçniye ogon', pomestili v SİZO «Beliy lebed'»" (24 Şubat 2013), <https://www.volgograd.kp.ru/daily/26033/2952398/>
- Komsomol'skaya pravda. "Minskiy Maydan plavno prevraşaetsya v «Bolotnuyu ploşad'»" (20 Ağustos 2020), <https://www.kp.ru/daily/217171/4273695/>
- Komsomol'skaya pravda. "Aktsiya «Beloye kol'tso» v Moskve bez soglasovaniya" (10 Şubat 2012), <https://www.msk.kp.ru/online/news/1080224/>
- Komsomol'skaya pravda. "Vladimir Putin: Sel'skoye hozyaistvo uje ne çornaya dıra, a lokomotiv razvitiya strani" (17 Ekim 2017) <https://www.izh.kp.ru/>
- Komsomol'skaya pravda. "Rossiyskiye sili uniçtojili Okolo 300 boyevikov natsformirovaniya «Çornaya sotniya»" (22 Temmuz 2022), <https://www.kp.ru/daily/27422.5/4621642/>
- Komsomol'skaya Pravda. "Dmitriy Sautin: Şitayu, şto ugolovnoye delo voronejskogo kandidata v deputatı – çorniy piar pered vıborami" (04 Eylül 2015), <https://www.vrn.kp.ru/daily/26428/3300793/>
- Komsomol'skaya pravda. "Jeltaya pressa v Finlandii pugaet jiteley Rossiyey" (03 Ocak 2015), <https://www.murmansk.kp.ru/online/news/1939760/>
- Komsomol'skaya pravda. "V Moskve skinhedı razniye – koriçneviye, krasnie..." (28 Eylül 2006), <https://www.kp.ru/daily/23798/59155/>
- Komsomol'skaya pravda. "Putin: SSSR i Krasnaya Armiya sdelali osnovnoy vklad v razgrom natsizma" (18 Haziran 2020), <https://www.kp.ru/online/news/3913872/>
- Komsomol'skaya pravda. "Sovetnik Avakova poobeşal ustroit' oligarkham Ukraynu «karasniy terror»" (10 Temmuz 2017), <https://www.kp.ru/online/news/2802033/>
- Komsomol'skaya pravda. "Spisok kandidatov v Gosdumu ot partii «KPRF» po Ryazanskoj oblasti" (27 Eylül 2011), <https://www.ryazan.kp.ru/daily/25760/2746087/>
- Komsomol'skaya pravda. "V Lenina toçno ne strelyali, no eto bila ne Kaplan" (02 Temmuz 2008), <https://www.msk.kp.ru/daily/24123/344680/>
- Komsomol'skaya pravda. "«Oranjivıye» okazalis' «Krasnimi»" (28 Nisan 2005), <https://www.kp.ru/daily/23503.4/39381/>
- Komsomol'skaya pravda. "Yanukoviç: «Oranjivaya revolutsiya» otbrosila Ukraynu na 5 let nazad v razvıtii" (23 Ağustos 2011), <https://www.kp.ru/online/news/961428/>
- Komsomol'skaya pravda. "Konstantin Kurçenkov: V Yaroslavskoy oblasti nujno uluçşat' ekologiyu" (08 Temmuz 2016), <https://www.kp.ru/daily/26552/3569134/>
- Komsomol'skaya pravda. "Psaki zayavila, şto SSHA ne davali Rossii «zeloniy svet» na «neznaçitel'noye vtorjenıye» na Ukraynu" (22 Ocak 2022), <https://www.kp.ru/online/news/4597685/>
- Komsomol'skaya pravda. "Smert' antifaşista iz Kunstkameri" (09 Ağustos 2004), <https://www.kp.ru/daily/23335/31059/>
- Nezavisimaya gazeta. "Kommunistı poputayutsya razruşit' «mitingovuyu tişinu»" (25 Ekim 2022), https://www.ng.ru/politics/2022-08-11/3_8511_kprf.html

-
- Novaya gazeta. "Tik-tok, topaet malış" (22 Aralık 2021), <https://novayagazeta.ru/articles/2021/01/21/88816-tik-tok-topaet-malys>
- Novaya gazeta. "Na krasnoy ploşadi zaderjali eks-politseyskogo, kotoriy vişel s piketom v podderjku Alekseya Naval'nogo" (19 Aralık 2021), <https://novayagazeta.ru/>
- Radiosvoboda. "Koriçnevaya çuma v Rossii perejivaet svoe renessans – Gromenko" (08 Eylül 2017), <https://www.radiosvoboda.org/a/28724829.html>
- RIA Novosti. "Zaharova nazvala deystviya Britanii po «delu Skripalya» çornim piarom" (25 Mart 2018), <https://ria.ru/20180325/1517231092.html>
- Rossiskaya gazeta. "Tsentr Moskvi perekrili na vremya provedeniya massovih aktsiy" (02 Mart 2013), <https://rg.ru/2013/03/02/dvijenie-anons.html>
- BBC News Russkaya slujba. "Seriy kardinal Kremlya Vladislav Surkov uşel v otstavku" (28 Ağustos 2017), https://www.bbc.com/russian/russia/2013/05/130508_surkov_quit
- RBK. "MİD nazval, sto stanet krasnoy liniyey dilya Moskvi" (09 Ekim 2022), <https://www.rbc.ru/politics/09/10/2022/6342624a9a7947d4a43a0d0c>